

Кратка история на сдружение „Ловно-рибарско дружество „Сокол 1884“

Ловът и риболовът са важен поминък за хората през Средновековието. По време на Второто българско царство със столица Царевград Търнов за преследването на дивеча не се плащат ловни билети. Ловът обаче не е безплатен – желаещите да убият глиган, сърна, благороден елен или див заек броят определени суми на болярина, в чиито земи и гори ловуват. Използват се стрели, копия, различни от бойните, също и арбалети. Някогашните ловци прилагат различни хитрости, за да измамат дивеча - поставят примки, капани, копаят ями, за да се хванат дивите животни. Царете и болярите ловуват за удоволствие, за престиж, по дипломатически причини, а обикновените поданици – за прехрана. Освен кучета, включително хрътки, аристокрацията използва и специално обучени соколи.

По време на турското робство българите не се отказват от лова. С навлизането на огнестрелното оръжие те се ориентират към него и в преследването на дивеча. Хайдутите стрелят с едни и същи пушки и по турците, и по зайци, сърни, елени, глигани. След потушаването на Априлското въстание оцелелите бунтовници скриват оръжието си и после, след Освобождението, го използват, за да ловуват.

С такива пушки, преднопълнещи се, стрелят по дивеча и първите организирани български ловци, търновските. А преди 130 години, на 14 май във Велико Търново те създават първата ловна група, ловен кръжец, който скоро се превръща в първото ловно дружество в България. Първоначалната цел на кръжеца е задружен лов, веселие и гуляи. Първите организирани ловци в България са 26 видни търновци, между които Никола Златев аптекар, Карел Шкорпил учен етнограф, Атанас Стамболов братовчед на държавника от европейска величина Стефан Стамболов, син на чичо му Петър, Димитър Хаджи Павли Иванов основател и председател на читалище "Надежда", Димитър Друмев художник, политик и писател, братов син на Васил Друмев /митрополит Климент Търновски/, Панайот Хаджиславчев производител на бира, Сава Сирманов участник в четата на Христо Ботев, Иван Хаджиенов строителен предприемач, д-р Стас Антонов, Йордан Пенчев аптекар, С. И. Сирманов, Атанас Колев. В учредяването на първото българско ловно дружество участват и чехите, които живеят в града, Ото Хорейши, учител и художник, Игнат Бергер, аптекар, и неговият приятел Клайш, Антон Новак, уредник на приморската градина във Варна, Карел Шкорпил, който поставя основите на археологическата наука в България. Никола Златев /бачо Кольо/ е първият председател на ловния кръжец. Останалите ловци го избират с пълно вишегласие заради големия му ръст – 127 кг тежина, и веселия му и добър характер. А секретар става Карел Шкорпил.

Като всяка организация, кръжецът трябва да има свой устав. Още през 1884 година е изготвен „Проектоустав на начало на устав“ с 4 точки. В него са записани първоначалните чисто другарски, гуляйджийски цели на кръжеца. В този документ, в който дружеството се нарича „Бачонско ловджийско дружество“, е записано, че пиенето на бира е задължително и количествата неограничени, бирата трябва да е от ХаджиСлавчевата фабрика /ако е хубава/, всеки изпит шести стакан е за сметка на фабриката, като се смята, че петте непременно са изпити, при пиенето членовете са длъжни да не се лъжат, т.е. да не изпиват повече от другите. Предполага се, че този проектоустав е написан от аптекаря Бергер. Иначе истинският устав на дружеството е утвърден на 1 март 1892 година със саморъчния подпис на княз Фердинанд.

От това време е и информацията за първите наказания за браконьерство, защото в България вече е имало закон за лова. Първите глобени са Ото Хорейши, Крейш и Бергер, които убиват зайци в забранено време. Глобата не е парична, а материална – бъчонки бира и печени пуйки за мезе, от които се предполага, че се възползват всички членове на първото българско ловно дружество.

Постепенно ловците започват да променят чисто гуляйджийските цели на своя кръжец с по-сериозни задачи. През 1887 година те отбелязват своя патронен празник и три години от основаването на дружеството на Хотнишкия водопад, където присъства и Стефан Стамболов. Когато получават информация за смъртта на княз Александър Батенберт, търновските ловци от уважение към първия български държавен глава след Освобождението се отказват от лов и отиват на панихида. През 1891 година дружеството снабдява своите членове с открити листи за ловуване в Тозлука и Еленско. Целта е да се добият кожи за изложението в Русе. На 12 май 1893 година е организирана първата ловна вечеринка по случай идването на Стефан Стамболов в града. През януари 1894 година търновските ловци провеждат и първия съюзен - гонка на вреден дивеч. А на 23 януари същата година се взема решение да се пуснат в района яребици за разплод. През същото време дружеството моли местните военни власти

да не позволяват на офицерите от гарнизона в града да ходят на лов без билети и скоро те стават редовни членове на ловната организация.

След 1895 година, когато председател става д-р Стат Антонов, се уреждат ловни стрелби, изработва се правилник за стрелбищата. На общо събрание на дружеството на 3 февруари 1897 година е решено как ще изглеждат знамето, дружественият печат и дружествената значка. През същата година г-жа Среброва - съпруга на адвоката, туриста и ловеца Михаил Сребров, ушива знаме на дружеството. За него е купен копирен плат от чужбина. От едната страна на знамето има надпис „Търновско ловджийско стрелческо дружество „Стрелец“ 1884 - 1897“, а от другата старобългарски войн – ловец, който стреля с арбалет и до него куче. Знамето е осветено на 4 октомври следващата година в чифлика „Боруш“ и сега се съхранява във Великотърновския музей/. Същата година дружеството е гласувало първия си писан годишен бюджет и е приет правилник за гонките.

Търновското ловно дружество участва в мероприятията на националната ловна организация. На първия ловен конгрес в София през 1898 година то е представено от Атанас Колев. А през 1910 година вече има свой частен ловен надзирател. По това време търновските ловци за първи път поставят въпроса за учредяването на взаимноосигурителна посмъртна каса. Тази идея обаче се осъществява едва през 1920 година на VII-ия ловен конгрес.

Показателен е фактът, че през войните великотърновското ловно дружество оцелява и не спира своята дейност. А негов почетен председател е цар Борис III.

На 14, 15 и 16 юни 1920 година във Велико Търново се провежда Седмият редовен конгрес на националната ловна организация, която влиза в историята като възродителен след бездействието по време на войните. Председателят на търновското ловно дружество Григор Димитров е избран за член на първия висш ловен съвет.

На 27 и 28 септември 1924 година търновската ловнострелческа организация „Сокол“ отпразнува своята 40-годишнина, като организира първия окръжен ловен събор. В него участват повече от 1000 души, между които има и ловци от други ловни дружества. По този повод е написана и първата история на великотърновското ловно дружество.

През 1929 година е построен специален ловен дом в околностите на Велико Търново. Изградени са развъдниците за дивеч „Мрамора“, „Дяла“, „Сояка“, „Малкия бутур“, „Света гора“ и „Калето“. По инициатива на дружеството през 1932 година се прави образцовото ловно стопанство „Буковец“. *В момента хижата на ловното стопанство се ползва като туристически дом с около 60 места за нощувка в близост до гр. Елена/.*

Вторият ловен дом е от 1963 година, в центъра на града. Сегашният ловен дом е издигнат за четири години със средства и труда на ловците и риболовците и е открит на 1 август 1988 година.

Великотърновското ловно-рибарско дружество е домакин на два ловни конгреса - през 1939 година и на XII конгрес през 1992 година, когато организацията приема новото си име „Съюз на ловците и риболовците в България“ /СЛРБ/. А през октомври - ноември 1984 година във Велико Търново е отбелязан 100-годишният юбилей на организираното ловно движение в България.

На 4 септември 1999 година най-тържествено е отпразнувана 115-годишнина на първото в страната ловно сдружение, великотърновското. На събора в местността Ксилифор присъстват повече от 2000 души. Наградени са живите председатели на дружеството и много активни негови деятели. На събора идват доц. д-р Нино Нинов председател на СЛРБ, проф. Стоян Кушлев зам.-председател, инж. Иван Петков гл. секретар, проф. Марко Семов, инж. Николай Кисьов от Министерството на земеделието и горите, Стефан Ланджев управител на ИК „Наслука“, инж. Иван Гунчев началник на Районно управление на горите гр. Велико Търново и много други симпатизанти на ловното движение. В събора участвуват всички ловно-рибарските дружини на дружеството. Проведени са детско риболовно състезание, киноложка изложба с участието на 34 чистопородни ловни кучета, стрелба по панички. Тогава Съюзният съвет награждава дружеството с почетния знак „За заслуги към ловното и риболовното движение“, който се връчва за първи път в страната.

През 2004 година дружеството е домакин на X-ия национален ловен събор под мотото „120 години - история, традиции, бъдеще“. Скъп гост на тържеството е и президентът на Република България Георги Първанов.

През 2006 г. за пръв път в страната е подписан международен договор за сътрудничество и приятелство с друга ловна организация – тази на Войводина.

В спортно-състезателната дейност дружеството е с утвърдени традиции на национално ниво. Отборите на дружеството по ловните и риболовни спортове винаги са били в челните редици при класирането в републиканските първенства и турнири. Ловецът Пламен Филев е национален състезател по ловна стрелба в дисциплината „Скийт“ и не веднъж е заемал челни места. Жените също са завоювали призови места на национални състезания. Дружествените отбори по спортен риболов мъже, жени и деца са между най-активните в страната. През август 2001 година детският отбор по спортен риболов представя достойно страната ни в Италия на детската олимпиада на трикольорите. Дружественият отбор по спортен риболов жени в състава на националния отбор на България се класира в Словения през 2002 година на седмо място в света от участвали 18 държави.

През 2002 год. от Велико Търново започва за първи път в страната, инициативата за Рибарските училища като извънкласна форма под мотото: „Детето риболовец може без дрога“. В организацията освен ръководството на дружеството взема участие и небезизвестната Росица Златанова световен шампион по кастинг.

Дружеството има киноложки клуб, който е утвърден в страната, с богати традиции през последните 40 години. Ловците отглеждат и обучават над 250 ловни кучета, много от които елитни, които представят достойно дружеството в националните киноложки изложби и турнири за изпитания.

През последните години в дружеството членуват около 1300 ловци и риболовци, разпределени в 33 дружини от които около 1100 ловци в 31 ловно-рибарски и около 200 риболовци разпределени в 2 рибарски дружини.

На територията на дружеството се поддържат ловни хижи в дружините: Ресен, Велчево, Самоводене и Дебелец, ловни клубове в Арбанаси, Балван, Ново село, Шереметя Габровци, Райковци, Килифарево, Пчелище и Ветринци, ловни заслони в Присово, Плаково, Русаля, Миндя, Хотница и др. Закупуват се земеделски земи и в момента дружеството е собственик на повече от 60 Дка. Волиерите за доотглеждане и адаптация на птици са с общо разгъната площ над 6 Дка и включват 5 мобилни и 6 стационарни волиера.

Според ловностопанското деление на страната, територията дружеството попада в три области – отчасти в Дунавската равнина както и в Предбалканската и Старопланинската. В административно деление е изцяло на територията на община Велико Търново и на територията на държавно горско стопанство „Болярка“.

Средните месечни температури са относително високи (особено в по-ниските равнинни части), което значително влошава условията за живот на дивеча през засушливия период. Във високите части на Стара планина зимата е с продължителност 5 месеца и вегетационният период е скъсен. В тази връзка при едрия дивеч обитаващ планинската част се наблюдава сезонна миграция. Средната начална на периода с устойчиво задържане на температурите над 10°C е 5 април, което е благоприятно за развитие на приплодите на дребния дивеч.

Ниските минимални температури и голямата амплитуда показват, че през зимата и пролетта са налице чести екстремни студове, които водят до масова смъртност при приплодите и младите животни.

Валежният максимум във всички райони е през пролетта - 150-200 мм. В Старопланинските територии са характерни обилните снегове (до 40 см) и задържането на снежна покривка средно 40 - 80 дни в годината. Дълбокия сняг и пресечения релеф силно затрудняват намирането на храна и придвижването на копитния дивеч в този период и животните лесно стават жертва на хищници.

Общата площ на дружеството е 79343.8 Ха, с горски фонд 21667.6Ха и земеделски фонд 57676.2 Ха. Дивечопригодната площ е 71336.7Ха.

Дивечови запаси :

В Предпланинския район преобладават видове животни, характерни за средноевропейските широколистни гори. В Дунавския район се срещат северноевропейски, средноевропейски и степни животински видове. Обитаващите ловни видове в района на действие на ДДС „Болярка“ са:

1. КЛАС БОЗАЙНИЦИ (Mammalia)

- Сем. Еленови (Cervidae)

- Благороден елен (Cervus elaphus) - обитава основно плътните горски масиви на предпланинската и планинската област. През летния сезон на територията на дружеството навлизат индивиди от популации обитаващи южните склонове на планината.

- Сърна (Capreolus capreolus) - разпространена е повсеместно в гористите райони. Запасът ѝ се колебае през годините.

- Сем. Свине (*Suidae*)
- Дива свиня (*Sus scrofa*) - разпространена повсеместно в гористите райони и обработваемите площи.
- Разред хищници (*Carnivora*)
- Вълк (*Canis lupus*) - обитава територията на дружеството и нанася значителни щети на дивечовите популации.
- Чакал (*Canis aureus*) - обитава повсеместно района на дружеството, със значителна гъстота като нанася значителни щети на дребнодивечовите популации и възпрепятства възпроизводството на едрия дивеч.
- Лисица (*Vulpes vulpes*) - популацията общо взето е устойчива в цялата площ, с малки колебания в числеността, които са в пряка връзка с хранителната база респективно числеността на дребните бозйници.
- Скитащи кучета (*Canis familiaris*) - броят им е много голям в по-ниските части и са сред основните фактори за обзидивечаването на районите.
- Сем. Котки (*Felidae*)
- Дива котка (*Felis silvestris*) - повсеместно разпространена.
- Сем. Порови (*Mustelidae*)
- Язовец (*Meles meles*) - разпространен е в горските комплекси около обработваеми площи.
- Белка (*Martes foina*) - повсеместно разпространена (включително в населените места). Нанася значителни щети върху пернатия дивеч поради което трябва да се регулира.
- Черен пор (*Mustela putorius*) - разпространен е около населените места и в пустеещи постройки. Няма стопанско значение. Числеността му се регулира поради вредите върху дребния дивеч и личните стопанства.
- Сем. Зайци (*Lepidae*)
- Див заек (*Lepus europaeus*) - запасите бележат увеличение в почти всички ловно-стопански райони в резултат от мащабната борба с хищниците (чакал и подивели кучета).
- Сем. Катерици (*Sciuridae*)
- Катерица (*Sciurus vulgaris*) - числеността и се колебае в широки граници. Запасите са най-големи в иглолистните комплекси и културите от горскоплодни.

2. КЛАС ПТИЦИ (*Aves*)

- Сем. Кокошеви (*Phasianidae*)
- Фазан (*Phasianus sp.*) – популацията на този вид се поддържа с ежегодно разселване.
- Яребица (*Perdix perdix*) - разпространена предимно в периферията на обработваемите площи.
- Пъдпъдък (*Coturnix coturnix*) – дивеч от прелетен характер, който намира много добри условия за размножаване в района.
- Сем. Гълъби (*Columbidae*)
- Гривякът (*Columba palumbus*) - разпространен предимно в нископланинската и хълмиста част на района, най-вече в горските комплекси в близост до селскостопанските площи.
- Гургулица (*Streptopelia turtur*) - широко разпространена, най-многобройна е край слънчогледовите блокове.
- Гугутка (*Streptopelia decaocto*) – през последните години популацията видимо се увеличава.
- Сем. Патици (*Anatidae*) - разпространени край водоемите
- Голяма белочела гъска (*Anas albifrons*)
- Зеленоглава патица (*Anas platyrinhus*)
- Полудива патица (*Anas platyrinhus*)
- Лятно бърне (*Anas querquedula*)
- Зимно бърне (*Anas crecca*)
- Фиш (*Anas penelope*)
- Клопач (*Anas clipeata*)
- Шилоопашата патица (*Anas acuta*)
- Качулата потапница (*Aythya fuligula*)
- Лиска (*Fulica atra*)
- Сем. Бекасови (*Scolopacidae*)
- Горски бекас (*Scolopax rusticola*) - обитава влажни, редки горски масиви и мочурища.
- Обикновена бекачина (*Gallinago gallinago*) - Запасът във влажните зони е много добър.

- Разред Врбчоподобни (Passeriphormes)
- Сем. Вранови (Corvidae) - сврака (Pica pica), сиваа врана (Corvus cornix), чавка (Corvus monedula) и Посевна врана (Corvus frugilegus) нанасящи сериозни щети.
- обикновен скорец (Sturnus vulgaris) с много големи популации.

Освен тези ловни видове широко разпространение имат и много защитени видове - различни дневни и нощни грабливи птици (Falconiformes), (Strigiformes). От едрите представители типични са скалният орел (Aquila chrysaetos), големият ястреб (Acipiter gentilis) и мишеловите (Buteo sp.), а от нощните - горската (Strix aluco) и уралската (Strix uralensis) улуци. В района на Самоводските възвишения се вижда присъствие на Египетски лешояд. Край водоемите се срещат още гмурци (Podicipediformes) и щъркели (Ciconiiformes).

Отстрела през последните години се движи в следните граници: дива свиня – 400-450 бр., фазан – 600-800 бр., гривяк 4-5 хил.бр., пъдпъдък – 13-15 хил. бр., гургулица – 8-10 хил. бр., горски бекас 100-150 бр., водоплаващ дивеч в рамките на 2-3 хиляди бр., вълк 1-2 бр.годишно, чакал 200-250 бр., лисица 250-280 бр., скитащо куче 200-240 бр., Сврака 200-300 бр. и др.

Основни водни обекти / реки, водоеми и др./, рибни видове и запаси, зарибяване. ЛСР на дружеството е много богат на държавни и общински водоеми. През района на дружеството текат реките Янтра, Росица, Негованка, Белица, Веселина и други по-малки притоци на тези реки, в които има от всички видове рибни видове известни в страната като Шаран, Бял амур, Толстолоб, Каракуда, Червеноперка, Уклей, Кефал, Черна мряна, Бяла мряна, Бяла риба, Костур, Щука, Сом, Платика и др.

Днес с гордост можем да кажем на първостроителите на организираното ловно движение у нас, че съграденото от тях е съхранено и доразвито. Ловно-рибарско дружество във Велико Търново винаги е заемало значително място в обществения живот на града и района. През тези 130 години то е ръководено от много обществени деятели и щатни служители, които със своята последователна дейност, ден след ден, година след година създаваха и продължават да създават име и авторитет на ловното дело сред народа.

Председатели на ловно-рибарско дружество Велико Търново – 1884 - 2014

Никола Златев
1884 – 1895

д-р Стат Антонов.
1895 - 1898

Атанас Колев – 1898 – неизвестно

През периода до 1909 година председатели са били:

Дечко Караджов – неизвестно
Подполк. Парпаланов – неизвестно
Кр.Станчев – неизвестно
Атанас Стамболов – неизвестно
Христо п.Иванов – неизвестно
Никола Момчев – неизвестно
Иван Тодоров – неизвестно
Д-р Н.Захариев – неизвестно
Б.Пилатов – неизвестно

Ст. Ибишчиков – 1909 - **неизвестно**

.....

Григор Димитров - 1920 – **неизвестно**

.....

Георги Алексиев - председател ЛРД – во

за периода от 1935 / 1940 година

НИКОЛА БАЛЧЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1940 / 1941 година

НИКОЛАЙ МАРТИНОВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1941 / 1943 година

ПЕНЧО ГЕОРГИЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1943 / 1944 година

ИВАН ГЕНОВСКИ - председател Л Р Д – во
за периода от 1944 / 1946 година

ТОТЮ САРАЛИЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1946 / 1947 година

ПЕНЧО ГЕОРГИЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1947 / 1947 година

ГЕОРГИ КАЧАУНОВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1947 / 1948 година

ИВАН ГЕНОВСКИ - председател Л Р Д – во
за периода от 1948 / 1949 година

ГЕОРГИ КАЧАУНОВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1949 / 1950 година

КОСТА МАРТИНОВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1950 / 1952 година

БОНЬО НЕЙКОВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1952 / 1953 година

ИВАН ГЕНОВСКИ - председател Л Р Д – во
за периода от 1953 / 1956 година

Петър Добрев - председател Л Р Д – во
за периода от 1956 - 1961

ДИМИТЪР ТЕРЗИЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1961 / 1963 година

ИВАН ПАЛИЧЕВ - председател Л Р Д – во
за периода от 1964 / 1965 година

СТЕФАН ВАСИЛЕВСКИ - председател Л Р Д – во
за периода от 1965 / 1966 година

ПЕНЬО НИКОЛОВ ОВЧАРОВ - председател на Л Р Д -во
за периода 1966 / 1969 година

ПОЛК.НЕДЬО НЕДЕВ - председател на Л Р Д -во
за периода 1970 / 1975 година

ВЕЛИЧКО МАРИНОВ ЯНАКИЕВ - председател на Л Р Д -во
за периода 1975/1980 година

СТЕФАН ДИМИТРОВ КОВАЧЕВ - председател на Л Р Д -во
за периода 1980/1990 година

инж.НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ ДЖУРОВ - председател на Л Р Д- во
за периода 1990/1996 година

инж.ГЕОРГИ ИВАНОВ ГЕОРГИЕВ - председател Л Р Д - во
от 1996 /2007 година

д-р СТАНИМИР КРЪСТЕВ СПАСОВ - председател Л Р Д - во
от 2007 /2009 година

ДИМИТЪР ЦВЯТКОВ ЙОРДАНОВ - председател Л Р Д - во
от 2009 година

почетни председатели са били:

Цар Борис трети -
Никола Златев – след 1895

Първият председател - Никола Златев /Бачо Колю/

http://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%97%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B2

Първата значка – символ на организация „Стрелецъ“ – ИЗОБРАЖЕНИЕ НА СТАРОБЪЛГАРСКИ ВОЙН-ЛОВЕЦ.

Маршъ на Българскитѣ ловци.

Щомъ се ловенъ рогъ обади,
Щомъ желанъ удари часъ,
Край реки, въ гори, ливади
Смелъ и воленъ царъ съмъ азъ.

Синъ на дивната природа
На прекрасни башинъ кжтъ,
Азъ живѣя на свобода
—Гордъ съмъ рицаръ на ловътъ.

Нека екнатъ тѣзъ балкани!
Нека гръмне долъ и лѣсъ!
—Родна майка редомъ кани
Своитѣ соколи днесъ.

О, ловъ, ти ни подмладявашъ,
Криешъ прелести безъ брой;
На духа ни мощъ придавашъ,
Та в'небе се дига той!

С'тебъ достигаме скалитѣ,
Де е стжпилъ боръ зеленъ:
Висинъ мѣримъ ний съ орлитѣ,
Ширъ—съсъ сурия еленъ!

Поздравъ, земльо, дебри мили,
Вамъ отъ хижи и палатъ!
Изворъ сте на здраве, сили—
Срещайте ни съ благодатъ!